

ความหลากหลายของชนิดและความซุกซุมของแมงกะพรุนในกลุ่ม RHIZOSTOMEAE
ไฟลัม CNIDARIA บริเวณชายฝั่งจังหวัดชลบุรีและเพชรบุรี

นางสาวนนทิวชญา ตันยวันิช

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตร์รวม habilitat

สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล ภาควิชาวิทยาศาสตร์ทางทะเล

คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-03-0833-3

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SPECIES DIVERSITY AND ABUNDANCE OF RHIZOSTOME SCYPHOZOANS
(PHYLUM CNIDARIA) ALONG THE COASTS OF CHON BURI AND
PHETCHABURI PROVINCES

Miss Nontivich Tandavanitj

ศูนย์วิทยทรรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science in Marine Science

Department of Marine Science

Faculty of Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2001

ISBN 974-03-0833-3

Thesis Title SPECIES DIVERSITY AND ABUNDANCE OF RHIZOSTOME
SCYPHOZOANS (PHYLUM CNIDARIA) ALONG THE
COASTS OF CHON BURI AND PHETCHABURI PROVINCES

By Miss Nontivich Tandavanitj

Field of Study Marine Science

Thesis Advisor Assistant Professor Ajcharaporn Piumsomboon, Ph.D.

Accepted by the Faculty of Science, Chulalongkorn University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree

Pipat Karntiang Deputy Dean for Administrative Affairs
..... Acting Dean, Faculty of Science
(Associate Professor Pipat Karntiang, Ph.D.)

THESIS COMMITTEE

Supichai Tangjaitrong Chairman
(Supichai Tangjaitrong, Ph.D.)

Ajcharaporn Pium Thesis Advisor
(Assistant Professor Ajcharaporn Piumsomboon, Ph.D.)

Suraphol Sudara Member
(Assistant Professor Suraphol Sudara, Ph.D.)

Nittharatana Paphavasit Member
(Associate Professor Nittharatana Paphavasit)

Apichart Termvidchakorn Member
(Apichart Termvidchakorn, D.Agr.(Fish.))

นนทบุรี ตั้มดาวนิช: ความหลากหลายของชนิดและความซูกชุมของแมงกะพรุนในกลุ่ม RHIZOSTOME ในจังหวัดชลบุรีและเพชรบุรี (SPECIES DIVERSITY AND ABUNDANCE OF RHIZOSTOME SCYPHOZOANS (PHYLUM CNIDARIA) ALONG THE COASTS OF CHON BURI AND PHETCHABURI PROVINCES) อาจารย์ที่ปรึกษา: ผศ.ดร. อัจฉราภรณ์ เปี่ยมสมบูรณ์, 113 หน้า. ISBN 974-03-0833-3.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหลากหลายของชนิดและปริมาณแมงกะพรุนในกลุ่ม Rhizostomeae บริเวณชายฝั่งจังหวัดชลบุรีและเพชรบุรีซึ่งเป็นแหล่งทำประมงแมงกะพรุนที่สำคัญ ใน การเก็บตัวอย่างทุกเดือนเริ่มตั้งแต่เดือนธันวาคม 2542 ถึงเดือนมีนาคม 2543 พบแมงกะพรุนในกลุ่ม Rhizostomeae ทั้งหมด 6 ชนิด แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่นำมากินสด คือ *Rhopilema hispidum* (Vanhöffen, 1888) หรือแมงกะพรุนหนัง และ *Lobonema smithii* Mayer, 1910 หรือแมงกะพรุนลอดช่อง และชนิดที่ไม่ถูกนำมาบริโภค คือ *Cassiopea andromeda* (Forskål, 1775), *Acromitus flagellatus* (Maas, 1903), *Acromitus hardenbergi*, และ *Catostylus townsendi* Mayer, 1915 โดยผลการศึกษาพบแมงกะพรุนหนังที่ชลบุรีมากกว่าที่จังหวัดเพชรบุรีและ พบแมงกะพรุนลอดช่องเฉพาะที่จังหวัดเพชรบุรีเท่านั้น ตลอดการศึกษาพบปริมาณแมงกะพรุนสูงที่สุด ในเดือนมีนาคม 2543 ที่บริเวณชายฝั่งจังหวัดชลบุรี โดยมีปริมาณ > 23 ตัวต่อบริเวณหน้า 10^4 ลูก น้ำศักเมตรและในเดือนพฤษภาคม ที่บริเวณชายฝั่งจังหวัดเพชรบุรี โดยมีปริมาณ > 302 ตัวต่อบริเวณหน้า 10^4 ลูกน้ำศักเมตร *A. flagellatus* เป็นชนิดที่พบในปริมาณมากโดยพบในทั้งสองบริเวณที่ เก็บตัวอย่าง โดยมีปริมาณ > 300 ตัวต่อบริเวณหน้า 10^4 ลูกน้ำศักเมตรในเดือนพฤษภาคม 2543 นอกจากนี้จากการศึกษาในด้านความหลากหลายของชนิดแมงกะพรุนที่พบแล้วยังศึกษาปัจจัยสิ่งแวด ล้อมที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณของแมงกะพรุน พบว่า ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อปริมาณของแมงกะพรุนคือ ความเค็ม กระแสน้ำ ปริมาณแพลงก์ตอนสัตว์ตลอดถึงวงจรชีวิตของแมงกะพรุนแต่ละชนิด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา วิทยาศาสตร์ทางทะเล ลายมือชื่อนิสิต *Noonthida Gondavanij*
สาขาวิชา วิทยาศาสตร์ทางทะเล ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *ดร. ๑๔*
ปีการศึกษา 2544 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาawan

##4172317023 MAJOR MARINE SCIENCE

KEY WORD: SPECIES DIVERSITY, ABUNDANCE, RHIZOSTOMEAE, JELLYFISH, THAILAND

NONTIVICH TANDAVANITJ: SPECIES DIVERSITY AND ABUNDANCE OF RHIZOSTOME SCYPHOZOANS (PHYLUM CNIDARIA) ALONG THE COASTS OF CHON BURI AND PHETCHABURI PROVINCES. THESIS ADVISOR: ASSIST. PROF. AJCHARAPORN PIUMSOMBOON, Ph.D., 113 pp. ISBN 974-03-0833-3.

This study focuses mainly on the species diversity, as well as the abundance, of rhizomedusae along the coasts of Chon Buri and Phetchaburi Provinces, where jellyfish fisheries are carried out annually. Samplings were conducted from December 1999 to December 2000 in the Inner Gulf of Thailand. Consequently, 6 species of rhizomedusae were obtained. They are *Cassiopea andromeda* (Forskål, 1775), *Acromitus flagellatus* (Maas, 1903), *Acromitus hardenbergi*, *Catostylus townsendi* Mayer, 1915 and two well-known commercial species, which are *Lobonema smithii* Mayer, 1910 and *Rhopilema hispidum* (Vanhöffen, 1888). *R. hispidum* was predominantly found along the coast of Chon Buri Province while *L. smithii* was found exclusively along the coast of Phetchaburi Province. The results revealed the highest abundance of rhizomedusae in March 2000 ($> 23 \text{ individuals} \cdot 10^4 \text{ m}^{-3}$) and November 2000 ($> 302 \text{ individuals} \cdot 10^4 \text{ m}^{-3}$) for Chon Buri and Phetchaburi, respectively. Among the 6 species obtained, *A. flagellatus*, a relatively small noncommercial species, was the most common species found in both provinces and yielded the highest abundance in term of density ($> 300 \text{ individuals} \cdot 10^4 \text{ m}^{-3}$ in November 2000). The environmental factors, which affected the abundance and size structure of rhizomedusae at both provinces, were salinity, water current, and zooplankton concentration in addition to the life history of the medusae themselves.

Department	Marine Science	Student's signature	<i>Nontivich Tandavanitj</i>
Field of Study	Marine Science	Advisor's signature	<i>C. Ajcharaporn</i>
Academic Year	2001	Co-advisor's signature	-

ACKNOWLEDGEMENTS

First and foremost, I would like to express sincere gratitude to my thesis advisor, Assist. Prof. Dr. Ajcharaporn Piumsomboon, for her advice and encouragement that I'd received throughout the length of my study. I would also like to thank Assist. Prof. Dr. Suraphol Sudara for his advice and endless sense of humor, Assoc. Prof. Nittharatana Paphavasit for her encouragement and reassurance, and Dr. Apichart Termvidchakorn for his advice.

I would also like to thank all my “teachers” at the Department of Marine Science, Faculty of Science, Chulalongkorn University for the valuable lessons both in marine science and in life.

Thank you to all my colleagues, at the Department of Marine Science, for their assistance in the field and their moral supports, this would have been impossible without all of you.

Last but not least, I would like to thank my parents for their undoubted loves, patience, understandings, and supports. I'm forever grateful for all you've given me and made me the person I am today. Thank you to my beloved brother and sister for always being there.

This work was supported by the TRF/BIOTEC Special Program for Biodiversity Research and Training grant T-144002.

CONTENTS

	Page
ABSTRACT (English).....	iv
ABSTRACT (Thai).....	v
ACKNOWLEDGEMENTS.....	vi
CONTENTS.....	vii
LIST OF TABLES.....	ix
LIST OF FIGURES.....	x
CHAPTER	
1. INTRODUCTION	
I. Introduction.....	1
II. Classification.....	2
III. General Characteristics of Scyphozoans.....	2
IV. Biology.....	6
A. General Biology.....	6
B. Reproductive Biology and Alternation of Generations.....	6
C. Feeding Biology.....	11
V. Locomotion.....	14
VI. Ecological Importance and Trophic Relationship.....	15
VII. Important Environmental Parameters.....	17
A. Physical Factors.....	17
B. Biological Factors.....	19
VIII. Economical Importance.....	20
IX. Rhizostome Scyphozoans in Thai Waters.....	22
2. MATERIALS AND METHODS	
I. Preliminary Survey.....	24
II. Scyphomedusae Sampling.....	25
A. Collection.....	25
B. Fixation and Preservation.....	27
C. Identification.....	28
D. Abundance.....	28
E. Gonad Analysis.....	29
III. Zooplankton Sampling.....	30

CONTENTS (Cont.)

	Page
A. Collection	30
B. Fixation and Preservation	30
C. Identification	30
D. Abundance	30
IV. Physical Parameters	31
3. RESULTS	
I. Rhizostome Scyphozoans Diversity	33
II. Abundance of Rhizostome Scyphozoans	43
III. Size Distribution	54
IV. Gonads	64
V. Environmental Parameters	70
4. DISCUSSION	
I. Taxonomy of Rhizomedusae	83
II. Species Diversity and Abundance	85
III. Size Distribution	90
A. <i>Cassiopea andromeda</i>	90
B. <i>Acromitus flagellatus</i>	92
C. <i>Acromitus hardenbergi</i>	93
D. <i>Catostylus townsendi</i>	94
E. <i>Lobonema smithii</i>	94
F. <i>Rhopilema hispidum</i>	94
5. CONCLUSIONS	97
REFERENCES	99
APPENDIX	102
VITAE	113

LIST OF TABLES

Table	Page
1. Prey composition of some field-caught scyphomedusae.....	16
2. Annual jellyfish production from 1992-1996.....	21
3. Jellyfish production in the Gulf of Thailand and the Andaman Sea in 1996.....	21
4. List of rhizomedusa species found worldwide and in Thailand.....	22
5. Summary of interviews carried out in Chon Buri, Samutsakorn, SamutSongkram, and Phetchaburi Provinces.....	24
6. Species, frequency of occurrence, maximum, and minimum abundance of rhizomedusae at Chon Buri and Phetchaburi Provinces.....	44
7. Species and abundance of scyphomedusae obtained from 3 sampling transects at Chon Buri Province from December 1999 to December 2000.....	45
8. Species and abundance of scyphomedusae obtained from 3 sampling transects at Phetchaburi Province from December 1999 to December 2000.....	45
9. Sexual maturation stages of 6 species of rhizomedusae obtained from this study.....	64
10. Nematocysts of each species of rhizomedusae.....	84
11. Summary of size distribution of rhizostome species found at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000.....	95

LIST OF FIGURES

Figure	Page
1. Stauromedusa <i>Haliclystus salpinx</i>	3
2. Young coronate scyphozoan <i>Periphylla periphylla</i>	4
3. Semeostome scyphozoan <i>Aurelia aurita</i>	5
4. Rhizostome scyphozoan <i>Cassiopea xamachana</i>	6
5. The ovary of <i>Aurelia aurita</i>	7
6. Distal part of the testes of <i>Aurelia aurita</i>	7
7. Life cycle of rhizostome scyphozoan <i>Stomolophus meleagris</i>	8
8. Sampling boat equipped with push net.....	25
9. Map of sampling areas.....	26
10. Physical characteristics used in the identification of scyphomedusae	28
11. Sampling gears/equipment for physical and biological environmental parameters.....	32
12. <i>Cassiopea andromeda</i>	34
13. <i>Acromitus flagellatus</i>	36
14. <i>Acromitus hardenbergi</i>	37
15. <i>Catostylus townsendi</i>	38
16. <i>Lobonema smithii</i>	41
17. <i>Rhopilema hispidum</i>	42
18. Abundance of rhizomedusae.....	43
19. Abundance and average weight of rhizomedusae at Chon Buri Province from December 1999 to December 2000.....	48
20. Abundance and average weight of rhizomedusae at Phetchaburi Province from December 1999 to December 2000.....	50
21. Monthly variation in species abundance at Chon Buri Province from December 1999 to December 2000.....	52
22. Monthly variation in species abundance at Phetchaburi Province from December 1999 to December 2000.....	53
23. Size class distribution for <i>Cassiopea andromeda</i> at Chon Buri Province from December 1999 to December 2000.....	55
24. Size class distribution for <i>Cassiopea andromeda</i> at Phetchaburi Province from December 1999 to December 2000.....	56

LIST OF FIGURES (Cont.)

Figure	Page
25. Size class distribution for <i>Acromitus flagellatus</i> at Chon Buri Province from December 1999 to December 2000	57
26. Size class distribution for <i>Acromitus flagellatus</i> at Phetchaburi Province from December 1999 to December 2000	58
27. Size class distribution for <i>Acromitus hardenbergi</i> at Chon Buri Province from December 1999 to December 2000	59
28. Size class distribution for <i>Acromitus hardenbergi</i> at Phetchaburi Province from December 1999 to December 2000	61
29. Size class distribution for <i>Catostylus townsendi</i> at Phetchaburi Province from December 1999 to December 2000	62
30. Size class distribution for <i>Lobonema smithii</i> at Phetchaburi Province from December 1999 to December 2000	63
31. Size class distribution for <i>Rhopilema hispidum</i> at Chon Buri Province from December 1999 to December 2000	63
32. Size class distribution for <i>Rhopilema hispidum</i> at Phetchaburi Province from December 1999 to December 2000	64
33. Gonad development of <i>Cassiopea andromeda</i>	66
34. Gonad development of <i>Acromitus flagellatus</i>	67
35. Gonad development of <i>Acromitus hardenbergi</i>	68
36. Gonad development of <i>Catostylus townsendi</i>	69
37. Gonad development of <i>Lobonema smithii</i>	69
38. Gonad development of <i>Rhopilema hispidum</i>	69
39. Average salinity at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000	70
40. Average pH at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000	71
41. Average dissolved oxygen content at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from February 2000 to December 2000	72
42. Average temperature at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000	72
43. Average zooplankton concentration and composition	73

LIST OF FIGURES (Cont.)

Figure	Page
44. Abundance of hydromedusae at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000.....	74
45. Abundance of scyphozoa larvae at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000.....	74
46. Abundance of ctenophores at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000.....	75
47. Abundance of polochaetes at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000.....	75
48. Abundance of barnacle larvae at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000.....	76
49. Abundance of cladocerans at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000.....	76
50. Abundance of amphipods at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000.....	77
51. Abundance of gastropods at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000.....	77
52. Abundance of bivalves at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000.....	78
53. Abundance of copepods at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000.....	78
54. Abundance of lucifers and lucifer larvae at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000.....	79
55. Abundance of shrimps and shrimp larvae at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000.....	79
56. Abundance of juvenile crabs and crab larvae at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000.....	80
57. Abundance of larvaceans at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000.....	80
58. Abundance of juvenile fish and fish larvae at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000.....	81

LIST OF FIGURES (Cont.)

Figure	Page
59. Abundance of planktonic eggs at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000.....	81
60. Abundance of chaetognaths at Chon Buri and Phetchaburi Provinces from December 1999 to December 2000.....	82
61. Types of nematocysts found in rhizomedusae	85
62. The comparison between average salinity and abundance of rhizomedusae.....	87
63. Water circulation in the Upper Gulf of Thailand.....	91

ศูนย์วิทยทรัพยากร
อุปราชกรณ์มหาวิทยาลัย